

Konferencje, informacje

Global Education&Skills Forum, Dubai, 18-19.03.2017

Forum Edukacji i Umiejętności Globalnych. Hasło tegorocznego forum: *Jak uczyć realnych globalnych obywateli.*

Forum zainteresowałem się po przeczytaniu znakomitym artykułu Justyny Sucheckiej *Kto ty jesteś? Obywatel cyfrowego świata* (Gazeta Wyborcza 12 kwietnia 2017 r.). Odbywające się co roku spotkanieuczonych, administratorów, pracodawców, nauczycieli zgromadziło w tym roku ponad 2 tysiące ekspertów ze 140 państw.

Obywatel świata wg Julii Gillard (byłej premier Australii) i uczestników Forum charakteryzuje się szacunkiem dla różnorodności, uznaje, że ludzie są równi, każdy człowiek jest wartością (inną), jest zaangażowany na rzecz społecznej sprawiedliwości, dbać o środowisko i zrównoważony rozwój, dysponuje praktycznymi umiejętnościami, zdolnością do porozumienia się i przekraczania barier językowych. Tego więc należy uczyć.

Andreas Schleicher – „nauczyciel świata” odpowiedzialny w OECD za badania PISA. Występuje za uwolnieniem nauczycieli od wiecznego egzaminowania na rzecz rozwiązywania problemów z zastosowaniem nowoczesnych

technologii rozwoju kreatywności poprzez zróżnicowanie doświadczeń i zainteresowań.

Thomas Friedman zwracał uwagę, że przed uczeniem technologii informatycznych – uczniowie i studenci winni wiedzieć, co znaczy być cyfrowym obywatelem.

W zróżnicowanych: biednych i bogatych państwach świata kluczowym zadaniem jest weryfikowanie informacji, analiza danych, kluczowe myślenie. **Irina Bokowa** (UNESCO) – wypowiadała się na rzecz inwestycji w edukacji i nie tylko, przekazywania wiedzy, uczenia się życia w zmieniającym się świecie pełnym różnic.

Zaki Khoury (Microsoft) – gry, technologia informatyczne przenoszą łatwo w wirtualną rzeczywistość, pomagają odwiedzać miejsca niedostępne, poznawać mikro- i nanoprocesy. Przytoczę cytaty **A. Schleichera** *Cyfrowy wiek będzie wyzwoleniem dla tych, którzy będą wiedzieli, jak go wykorzystywać.*

Główny organizator Kongresu – **Varkey Foundation** realizuje przekaz *nauczyciele mają znaczenie*, przyznając nagrody Global Teacher Award. Milion dolarów otrzymała **Maggie MacDonnell** (Kanada, Arktyka) za zwiększenie frekwencji, głównie dziewcząt. Wśród 50 nominowanych nauczycieli wyróżnio-

no dwoje z Polski: **Jolantę Okuniewską** z Olsztyna (edukacja wczesnoszkolna) i **Mariusza Zyngiera** z Połańca (edukacja zawodowa).

Referując głównie za Justyną Suchecką interesujące wydarzenie o edukacji przyszłości, zwróć uwagę na podobne przedsięwzięcie organizowane przez ww. Fundację:

- *Globalne sieci edukacji miejskiej* Denver 6 XI 2017 (eksperti całego świata o systemach edukacji: czego uczyć – czego trzeba uczyć),
- *Globalny model szkoły* 8 XI 2017 (globalne kompetencje studentów poprzez globalny model szkoły),
- *Budowa wysokiej jakości ścieżek kariery* 9.11.2017 (model kariery w szkole publicznej),
- *Global Education and Skills – Forum* – 17–18.03.2018 (Jak przygotować młodych ludzi do świata 2030 (educationandskillsforum.org).

dr hab. Henryk Bednarczyk

**I Ogólnopolska
Konferencja Naukowa
Personalizm pracy ludzkiej
– współczesne konotacje**
Akademia Pedagogiki Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
Warszawa, 24 listopada 2016 r.

Katedra Pedagogiki Pracy i Andragogiki, Wydziału Nauk Pedagogicznych oraz Zakład Podstaw Filozofii i Filozofii Społecznej Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie zorganizowały 24 listopada 2016 r. I Ogólnopolską Konferencję Naukową *Personalizm pracy ludzkiej – współczesne*

konotacje. Konferencja została objęta patronatem Jego Magnificencji Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej prof. dr. hab. Stefana M. Kwiatkowskiego.

Tematem konferencji był *personalizm* występujący w czterech głównych obszarach funkcjonowania człowieka, tj.: Społeczeństwo – Praca – Wychowanie – Ekonomia. „Personalizm (od łac. *persona* – osoba) (...) współcześnie doktryna podkreślająca autonomiczną wartość człowieka jako osoby, uznając osobę jako naczelną kategorią poznawczą, metafizyczną i aksologiczną; prąd kulturowo-społeczny promujący programy działań wspierających integralny rozwój osoby ludzkiej, w którym wartości ekonomiczne i techniczne są podporządkowane wartościom osobowo-duchowym”¹. Tadeusz Nowacki definiuje *personalizm* jako „(...) teorie głoszące przekonanie o najważniejszej roli osoby, której należy podporządkować życie społeczne. Podkreśla zwykle pluralistyczny charakter rzeczywistości”². Pojęcia tego po raz pierwszy użył niemiecki teolog protestancki, pedagog i filozof Friedrich Daniel Ernst Schleiermacher (ur. 21 listopada 1768 r. we Wrocławiu – zm. 12 stycznia 1834 r. w Berlinie) w swej książce pt. *Über die Religion* (1799 r.). Następnie pojęcie personalizmu stosowali w swych dziełach Ch.B. Renouvier, W.L. Stern, B.P. Bowne, M. Scheler, E. Mounier. Jednakże korzenie *personalizmu* można dostrzec już u greckich sofi-

¹ A. Muryniarczyk, W. Daszkiewicz, T. Zawoj-ska, A. Szymaniak (red. nauk.), *Powszechna encyklopedia filozofii*, Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu, t. VIII, Lublin 2007, s. 122.

² T.W. Nowacki, *Leksykon pedagogiki pracy*, Instytut Technologii Eksploatacji, Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP, Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP, Warszawa 2004, s. 176.

stów i Arystotelesa, którzy postrzegali osobę jako byt duchowy dysponujący własną świadomością, wolą i możliwościami tworzenia. *Personalizm* jako kierunek filozoficzny ukształtował się na przełomie XIX i XX wieku. Obecnie występuje także w teologii, pedagogice, psychologii, socjologii, naukach społecznych i humanistycznych. *Personalizm* pojawił się jako „(...) protest przeciw wszelkim próbom „urzeczowienia” człowieka – czy to na płaszczyźnie teoretycznej, przez głoszenie filozoficznego monizmu czy w życiu społeczno-politycznym, w którym jednostkę podporządkowywano społeczeństwu”³. Pojęcie *personalizmu* koncentruje się na osobie, podkreślając znaczenie jej autonomiczności, godności, niepowtarzalności i in-dywiduizmu – „(...) osoba ludzka nie jest w niej komórką, nawet społeczną komórką, ale jest punktem, z którego biorą początek wszystkie drogi świata”⁴.

Organizatorzy konferencji zaproponowali rozważania nad problematyką *personalizmu* w trzech sekcjach problemowych: 1. *Personalizm w kształtowaniu kompetencji społecznych*, 2. *Personalizm w edukacji i wychowaniu do pracy, przez pracę i w pracy*, 3. *Personalizm w ekonomii*.

Zgodnie z programem Konferencji oficjalnego otwarcia dokonał dr hab. prof. Jarosław Rola – Prorektor ds. Nauki APS, a następnie dr hab. prof. APS Adam Solak wprowadził w problematykę konferencji. W Sesji Plenarnej –

³ A. Muryniarczyk, W. Daszkiewicz, T. Zawoj-ska, A. Szymaniak (red. nauk.), *Powszechna encyklopedia filozofii*, ...op.cit., s. 122.

⁴ E. Mounier, *Co to jest personalizm? oraz wybór innych pism*, Społeczny Instytut Wydawniczy „ZNAK”, Warszawa 1960, s. 164.

w której moderatorami byli dr hab. prof. APS Anna Drabek i dr hab. prof. APS Adam Solak – referaty wygłosili: dr hab. prof. APS Anna Drabek (APS w Warszawie) – *Konotacje społeczne personalizmu Emmanuela Mouniera*; prof. dr hab. Waldemar Furmanek (Uniwersytet Rzeszowski) – *Założenia personalizmu a pedagogika pracy*; dr hab. prof. APS Jarosław Gara – *Dialogiczna filozofia osoby i jej implikacje dla sposobu ujmowania fenomenu pracy*; prof. dr hab. Krystyna Chałas (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) – *Godność zawodowa trajektorią w świat wartości*. Uczestnicy konferencji wygłosili referaty w dwóch sekcjach problemowych, tj.: *Personalizm w kształtowaniu kompetencji* oraz *Personalizm – Edukacja – Wychowanie – Praca*.

W ramach sekcji problemowej: *Personalizm w kształtowaniu kompetencji* – w której moderatorami byli dr hab. prof. AJD Daniel Kukła oraz dr Beata Jakimiuk – wygłosili referaty: dr hab. prof. nadzw. Grzegorz Grzybek i mgr Piotr Czech – *Przedmiotowe i podmiotowe postrzeganie obowiązków pracownika socjalnego – aspekty etyczne*; dr hab. prof. Daniel Kukła (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie) – *Kształcenie na poziomie akademickim w kontekście wyzwań rynku pracy oraz oczekiwań studentów*; ks. dr Bartłomiej Mitkiewicz (Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu) – *Homocreator a „dziecko Boże”. Rozważania o związku pracy i religii na podstawie myśli Tadeusza W. Nowackiego i Stefana Wyszyńskiego*; dr Beata Jakimiuk (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) – *Personalistyczny charakter relacji wychowawczej w procesie doradztwa*; dr Izabella Kust (Wyższa Szkoła Mene-

dżerska w Warszawie) – *Rola szkoły ponadgimnazjalnej w procesie przygotowania ucznia do zaangażowanego działania*; dr Magdalena Lubińska – Bogacka (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie) – *Etyczne postępowania pracowników socjalno-prawnych w kontaktach z ofiarami przemocy*; dr Sebastian Taboń (Zespół Szkół Ekonomicznych w Opolu) – *Reforma kształcenia zawodowego na terenie Czech w latach 1743–1925 z uwzględnieniem wizji Františka Drtiny*; dr Leokadia Wiatrowska (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. rtm. W. Pileckiego w Oświęcimiu) – *Błędy wychowawcze jako czynnik depersonalizacji wychowania*; mgr Wioletta Duda (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie) – *Profilowanie osób bezrobotnych, czyli o zakłóceniu idei personalizmu w pracy doradztwa zawodowego*.

W ramach sekcji problemowej: *Personalizm – Edukacja – Wychowanie – Praca*, w której moderatorami byli – prof. dr hab. Eugenia Iwona Laska oraz ks. dr hab. prof. UP Norbert Pikuła wygłoszono następujące referaty: prof. dr hab. Eugenia Iwona Laska (Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Kard. A. Hłonda w Mysłowicach) – *Współczesna edukacja w duchu zaufania i dialogu*; dr hab., prof. UKSW Barbara Baraniak (Uniwersytet Kardynała Wyszyńskiego) – *Świat wartości w pedagogice pracy*; ks. dr hab., prof. UP Norbert Pikuła (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie) – *Kariera zawodowa seniorów – retrospekcja*; dr Marta Buk-Cegielska (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) – *Specyfika wychowania przez pracę i do pracy w edukacji wczesnoszkolnej*; dr Joanna Michalak-Dawidziuk (Wyższa Szkoła Mene-

dżerska w Warszawie) – *Samorealizacja i poświęcenie jako wartości nadrzędne w pracy nauczyciela*; dr Tadeusz Piątek (Uniwersytet Rzeszowski) – *Enkultura-cja pracy – człowiek twórca i podmiot kultury pracy*; ks. dr Jerzy Smoleń (Akademia Ignatianum w Krakowie) – *Singlizm w kontekście pracy zawodowej*; dr Tomasz Wardzała (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie) – *Osoba z niepełną sprawnością podmiotem w procesie wychowania do pracy*; mgr Barbara Kowalczyk (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej) *Człowiek jako istota „nie wykończona” – znaczenie pracy ludzkiej w rozwoju osoby i budowaniu jej miejsca w świecie*. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele różnych dyscyplin naukowych, a także praktycy – nauczyciele, doradcy zawodowi oraz przedstawiciele środowisk samorządowych, co przyczyniło się do zaprezentowania podjętej problematyki w różnorodnych kontekstach. *Personalizm* w ujęciu uczestników konferencji jest gwarantem ładu społecznego w dynamicznie następujących procesach transformacyjnych, globalizacyjnych i integracyjnych. Referenci podkreślili konieczność naukowej i praktycznej analizy *personalizmu* w wymiarze interdyscyplinarnym.

Uczestnicy konferencji – po zakończeniu naukowej debaty – upamiętnili 103 rocznicę urodzin Prof. Tadeusza W. Nowackiego (25 listopada 1913 r.–26 września 2011 r.), udając się na cmentarz, gdzie złożyli kwiaty i zapalili znicze na grobie Profesora, który w swoim dorobku naukowym wielokrotnie podkreślał znaczenie człowieka „...praca wychowawcza i kształcąca, odbywająca się nie tylko w szkołach, ale we wszystkich prawie instytucjach (sa-

moksztalcenie, samokreacja, samowychowanie – wzorce i realizacja) musi na pierwszym planie mieć człowieka. Chodzi o jego światopogląd, o akceptowany świat wartości, z których wynikają dążenia i działanie skierowane na przedmioty żywe, martwe, na przyrodę i innych ludzi”⁵.

Bibliografia

1. Nowacki T.W., *Leksykon pedagogiki pracy*, Instytut Technologii Eksploatacji, Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP, Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP, Warszawa 2004.
2. Nowacki T.W., *Rozmyślenia nad pojęciem pracy*, [w:] R. Gerlach, *Edukacja i praca. Konteksty – wyzwania – antynomie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2008.
3. Nowacki T., *Globalizacja – integracja europejska, wielokulturowość a edukacja zawodowa, pedagogika pracy i rozwój człowieka*, [w:] T. Lewowicki, F. Szłosek (red.) *Kształcenie ustawiczne do wielokulturowości*, Akademia Pedagogiki Specjalnej, Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Wyższa Szkoła Pedagogiczna Związku Nauczycielstwa Polskiego, Akademia Podlaska, Warszawa – Radom 2009.
4. Mounier E., *Co to jest personalizizm? oraz wybór innych pism*, Społeczny Instytut Wydawniczy „ZNAK”, Warszawa 1960.
5. Muryniarczyk A., Daszkiewicz W., Zawojńska T., Szymaniak A. (red. nauk.) *Powszechna encyklopedia filozofii*, Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu, T. VIII, Lublin 2007.

⁵ T. Nowacki, *Globalizacja – integracja europejska, wielokulturowość a edukacja zawodowa, pedagogika pracy i rozwój człowieka*, [w:] T. Lewowicki, F. Szłosek (red.) *Kształcenie ustawiczne do wielokulturowości*, Akademia Pedagogiki Specjalnej, Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Wyższa Szkoła Pedagogiczna Związku Nauczycielstwa Polskiego, Akademia Podlaska, Warszawa – Radom 2009, s. 216.

dr Joanna Michalak-Dawidziuk
Wyższa Szkoła Menedżerska
w Warszawie

Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Ścieżki Edukacyjne Polaków za Granicą*

Ciechocinek 27–28 kwietnia 2017 r.

W dniach 27–28 kwietnia 2017 r. odbyła się pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Ścieżki Edukacyjne Polaków za Granicą*.

Organizatorem konferencji był Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Nauk Pedagogicznych UMK w Toruniu, Katedra Socjologii Edukacji i Pedagogiki Społecznej we współpracy z Zakładem Edukacji Międzykulturowej, Wydziałem Pedagogiki i Psychologii.

Współorganizatorami konferencji były: Uniwersytet w Białymstoku, Zakład Pedagogiki Ogólnej i Metodologii Badań oraz Zakład Pedagogiki Społecznej i Edukacji Międzykulturowej, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Katedra Pedagogiki Społecznej, Wydział Pedagogiczny, Akademia Ignatianum w Krakowie, Wydział Edukacji, Językoznawstwa i Wzornictwa, Akademia Technologiczna w Rezekne (Łotwa), Wydział Pedagogiczny, Uniwersytetu im. Borysa Grinczenki w Kijowie (Ukraina) oraz Stowarzyszenie Wspierania Edukacji Międzykulturowej.

Problematyka konferencji koncentrowała się na losach Polaków na obczyźnie, ich różnorodnych aktywnościach oraz problemach, jakie napotykają w życiu codziennym. „Problemy poro-

zumienia, komunikacji różnych kultur, procesy globalizacji i integracji nie są zjawiskiem nowym. Rozwijają się od tysięcy lat poprzez podróże, handel migracje, upowszechnianie kultury i sztuki, naukę i technikę i nigdy nie były jednokierunkowe. Jak twierdzi Ralph Linton⁶, określona kultura wytwarza tylko 10% swojego dziedzictwa kulturowego, pozostałe 90% zapożycza z innych kultur, przetwarza i wkomponowuje we własną kulturę poprzez ustawiczny dialog wewnętrzny i zewnętrzny⁷.

Organizatorzy określili następujące obszary tematyczne do dyskusji,

1. *Świat polski – świat codzienny – perspektywa Polaków za granicą,*
2. *Międzypokoleniowa transmisja kultury polskiej,*
3. *Polacy u Innych i wobec Innych,*
4. *Co znaczy być Polakiem i równocześnie Obywatelom kraju zamieszkania?*
5. *Wsparcie Macierzy – pomoc oczekiwana przez Polaków i otrzymywana z kraju,*
6. *Perspektywa formalno-prawno-ekonomiczna – oficjalne prawo a codzienna biurokracja,*
7. *Dylematy tożsamości pogranicza – integracja czy izolacja?*
8. *Formalne, pozaformalne i nieformalne obszary działań edukacyjnych,*
9. *Lokalność. Globalność. Glokalność. Potencjał i siły środowisk polskich,*
10. *Uwarunkowania, specyfika i istota funkcjonowania szkół polskich na obczyźnie.*

Przyczyną wyboru problematyki konferencji była próba podsumowania 25-letniego procesu odbudowy polskiego szkolnictwa na Wschodzie oraz aktywności Polski w tym zakresie. „Sytuacja Polaków na Łotwie jest bardzo zróżnicowa-

⁶ R. Linton, *Kulturowe podstawy osobowości*, PWN, Warszawa 2000.

⁷ J. Nikitorowicz, *Edukacja regionalna i międzykulturowa*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009, s. 93.

na w zależności od zamieszkiwanego przez nich regionu. Różni ich też stopień zorganizowania pozwalający na trafne rozpoznanie potrzeb społeczności i poszczególnych jednostek, określenia ich charakteru, nie jest bowiem zadaniem łatwym, i to nie tylko na poziomie instytucjonalnym, lecz także w bezpośrednich kontaktach delegowanego do danego środowiska nauczyciela⁸.

Liczny udział 80 prelegentów reprezentantów różnych dziedzin naukowych (pedagogiki, psychologii, socjologii), jak również praktyków systemu edukacyjnego pozwolił na prezentację problematyki konferencji wieloaspektowo. Także udział prelegentów z zagranicy, w tym: z Białorusi, Czech, Litwy, Łotwy, Niemiec, Wielkiej Brytanii i Ukrainy – poszerzył wiedzę pozostałych uczestników konferencji na temat realiów życia Polaków za granicą.

Konferencje poprzedziło Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Wspierania Edukacji Międzykulturowej oraz zebranie Zespołu Pedagogiki Kultury i Edukacji Międzykulturowej KNP PAN. Spotkanie odbyło się 26 kwietnia 2017 r.

Następnego dnia, tj. 27 kwietnia 2017 r. rozpoczęła się konferencja. Oficjalnego otwarcia dokonali: Rektor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Dziekan Wydziału Nauk Pedagogicznych UMK, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Prezydent Torunia oraz Przewodniczący Komitetu Programowego Konferencji.

Kolejnym punktem programu była sesja plenarna, której moderatorami byli: prof. zw. dr hab. Władysław Szulakie-

⁸ M.M. Urlińska, K. Jurzysta, *Pomiędzy nadzieją a (nie)spełnieniem. Rola polskiego nauczyciela na Łotwie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2016, s. 348.

wicz oraz prof. zw. dr. hab. Zenon Jasiński. Prelegentami w sesji byli: prof. zw. dr hab. Tadeusz Lewowicki, który dokonał wprowadzenia w problematykę konferencji, prof. zw. dr hab. Jerzy Nikitorowicz, który wygłosił referat: *Wielość kultur w jednym człowieku – wartość i dylemat tożsamościowy*, prof. dr hab. Ludmyla Khoruzha – *Modern pedagogical science in the Republic of Poland in the Ukrainian researchers reception*, prof. UwB, dr hab. Dorota Misiejuk – *Tożsamość pogranicza. Między tradycją wyzwaniem, nowoczesnością*, dr Elżbieta Mach – *Między swojskością a obcością – współczesne wyzwania edukacyjne w obliczu migrującej i mobilnej Europy*, prof. UMK dr hab. Maria M. Urlińska – *Między nadzieją (nie)spełnieniem – dylematy roli nauczyciela delegowanego do pracy w szkołach polskich na obczyźnie*.

Następnie program konferencji uwzględniał dwa – rozdzielone sesją plakatową – panele dyskusyjne:

- *Głos Macierzy – podmioty wspierające Polaków za granicą o swojej misji i roli* (moderatorzy: prof. UMK dr hab. Piotr Petrykowski, prof. dr hab. Ewa Ogrodzka-Mazur),
- *Głos Polaków i Polonii – oczekiwana a oferowana pomoc i wsparcie* (moderatorzy: prof. dr hab. Dorota Praszalowicz, dr Łukasz Kwadrans).

Pierwszy dzień konferencji umożliwił prelegentom wygłoszenie referatów w czterech następujących sekcjach:

- *Dylematy tożsamości pogranicza – integracja czy izolacja?* (moderatorzy: prof. SGGW dr hab. Krystyna Błeszyńska, prof. WSB dr hab. Tomasz Biernat),
- *Doświadczenia edukacyjne Polaków na emigracji* (moderatorzy: dr hab. Anna Szafrąńska-Gajdzica, prof. UMK dr hab. Anna Solarczyk-Szwec),

- *Formalne, pozaformalne i nieformalne obszary działań edukacyjnych* (moderatorzy: prof. OSW dr hab. Danuta Wajsprych, prof. UwB dr hab. Mirosław Sobecki),
- *Co znaczy być Polakiem i równocześnie Obywatelem kraju zamieszkania?* (moderatorzy: prof. UwB dr hab. Dorota Misiejuk, prof. UMCS dr hab. Mariusz Korczyński).

Zgodnie z programem konferencji w drugim dniu kontynuowano wystąpienia w następujących sekcjach:

- *Głos Polaków i Polonii – oczekiwana a oferowana pomoc i wsparcie* (moderatorzy: prof. UMK dr hab. Piotr Krakowiak, prof. UOE dr hab. Alina Szczurek-Boruta)
- *Uwarunkowania i specyfika funkcjonowania szkół polskich na obczyźnie* (moderatorzy: prof. UO dr hab. Edward Nycz, prof. UR dr hab. Ireneusz Kawecki),
- *Potencjał i siły środowisk polskich na obczyźnie* (moderatorzy: prof. dr hab. Ludmila Khoruzha, s. prof. IGN dr hab. Anna Walulik).

Konferencja stała się płaszczyzną wymiany poglądów w zakresie sytuacji Polaków za granicą. Umożliwiła dokonanie porównań uwarunkowań zarówno edukacyjnych, zawodowych, jak i społecznych, z uwzględnieniem kontekstu psychologicznego i socjologicznego. „Rozwój rozumiany jest jako doskonalenie się w rolach, a wiedza ma odpowiadać na pytanie: jak skutecznie działać. (...) Życie człowieka spostrzegane jest w kategoriach szeroko rozumianej zmiany, a nie stanu posiadania”⁹.

Konferencja pozwoliła także na prezentację aktywności Polaków w za-

⁹ Z. Kwieciński, *Tropy – Ślady – Próby. Studia i szkice z pedagogiki pogranicza*, Wydawnictwo EDYTOR, Poznań – Olsztyn, Toruń 2000, s. 16.

kresie odbudowy szkolnictwa polskiego na Wschodzie. „Czynności traktuje się jako podstawowy przejaw aktywności człowieka, z kolei aktywność stanowi o jego istocie”¹⁰. Proces ten jednak nie jest pozbawiony złożonych problemów. „W działaniu konfrontowano wiele wizji przyszłości (różne są wizje dziadków, rodziców, władz oświatowych, środowiska akademickiego na Łotwie czy w Polsce)”¹¹.

Bibliografia

1. Kwieciński Z., *Tropy – Ślady – Próby. Studia i szkice z pedagogiki pogranicza*, Wydawnictwo EDYTOR, Poznań – Olsztyn, Toruń 2000.
2. Linton R., *Kulturowe podstawy osobowości*, PWN, Warszawa 2000.
3. Nikitorowicz J., *Edukacja regionalna i międzykulturowa*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009.
4. Urlińska M.M., *Szkoła polska na obczyźnie wobec dylematów tożsamościowych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2007.
5. Urlińska M.M., Jurzysta K., *Pomiędzy nadzieją a (nie)spełnieniem. Rola polskiego nauczyciela na Łotwie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2016.
6. Wiatrowski Z., *Wizjonerzy i realiści w kwestii teraźniejszości i przyszłości pracy człowieka*, [w:] R. Gerlach (red.), *Praca człowieka w XXI wieku. Konteksty – wyzwania – zagrożenia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2008.

¹⁰ Z. Wiatrowski, *Wizjonerzy i realiści w kwestii teraźniejszości i przyszłości pracy człowieka*, [w:] R. Gerlach (red.), *Praca człowieka w XXI wieku. Konteksty – wyzwania – zagrożenia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2008, s. 24.

¹¹ M.M. Urlińska, *Szkoła polska na obczyźnie wobec dylematów tożsamościowych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2007, s. 385.

Dr Izabella Kust
Wyższa Szkoła Menedżerska
w Warszawie

European Day of Languages – Europejski Dzień Języków Obcych

Corocznie 26 września obchodzony jest Europejski Dzień Języków (EDJ). Pierwsza edycja Europejskiego Dnia Języków została zorganizowana wspólnie przez Radę Europy oraz Unię Europejską w 2001 roku. Przedsięwzięcie to odniosło ogromny sukces i wzbudziło zainteresowanie milionów ludzi w 45 uczestniczących w tym wydarzeniu krajach. W ramach obchodów Dnia Języków wskazywano na zalety płynące z językowej różnorodności Europy oraz propagowano uczenie się języków obcych.

Sukces, z jakim spotkała się pierwsza edycja wydarzenia zachęcił Radę Europy do ustanowienia 26 września Europejskim Dniem Języków, który od tej pory obchodzony jest każdego roku. Wśród głównych założeń Europejskiego Dnia Języków należy wymienić:

- ukazanie opinii publicznej znaczenia uczenia się i nauczania języków, jak również konieczności urozmaicenia oferty językowej w celu szerzenia idei wielojęzyczności oraz porozumienia pomiędzy różnymi kulturami;
- promowanie różnorodności kulturowej i językowej Europy jako bogactwa, które należy rozwijać i pielęgnować;
- propagowanie uczenia się języków przez całe życie: zarówno w szkole, jak i poza nią, w celu kontynuacji nauki, jak i na potrzeby kariery zawodowej, zwiększenia mobilności czy też dla własnej przyjemności lub

udziału w wymianie międzynarodowej.

Rada Europy ma nadzieję, że Europejski Dzień Języków będzie obchodzony zarówno przez władze państw członkowskich, jak i przez potencjalnych partnerów:

- decydentów (organizowanie paneli dyskusyjnych, opracowywanie konkretnych rozwiązań w dziedzinie polityki językowej);
- obywateli (podnoszenie publicznej świadomości na temat ogólnych założeń Dnia Języków, włączając w to znaczenie uczenia się języków przez całe życie, niezależnie od wieku osób uczących się lub miejsca nauki (szkoła, praca);
- w ramach wolontariatu (działania podejmowane przez i/lub na potrzeby organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, fundacji, przedsiębiorstw itd.).

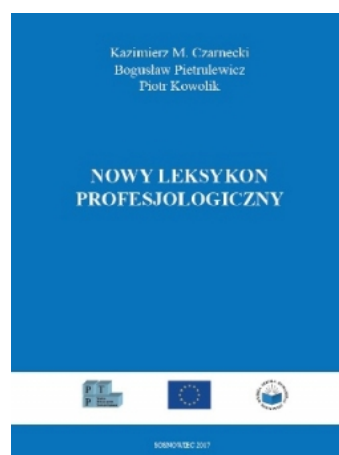
26 września 2017 roku przypada 16 rocznica ustanowienia Europejskiego Dnia Języków obchodzona przez Radę Europy i wszystkie kraje członkowskie. Tego dnia oraz w tygodniach go poprzedzających i następujących po nim w całej Europie zorganizowane zostaną kursy językowe, konferencje, debaty, programy radiowe i telewizyjne oraz inne działania propagujące uczenie się języków obcych. Każdy z nas może czuć się zaproszony do udziału w tych wydarzeniach i wspólnego świętowania różnorodności językowej w Europie.

Więcej informacji na temat obchodów Europejskiego Dnia Języków Obcych można znaleźć na oficjalnej stronie: <http://edl.ecml.at/>

Beata Nawrot-Lis

Recenzja książki:
Kazimierz M. Czarnecki,
Bogusław Pietrulewicz, Piotr Kowolik
(red.),

Nowy leksykon profesjologiczny,
Sosnowiec 2017, ss. 221
Wydawnictwo Wyższej Szkoły Humanitas.

W naszym wieku – wieku coraz ściślejszej specjalizacji nauki – musimy się liczyć z tym, że wszystkim, szczególnie studentom, niezbędna jest podstawowa orientacja w rozmaitych dziedzinach, powinniśmy także posiadać pewien zakres wiedzy ogólnej. Kolejnym celem pracy było dostarczenie odbiorcom możliwie pełnego obrazu współczesnej wiedzy profesjologicznej.

Publikacja ta ma przede wszystkim cel pedagogiczny. Na zakończenie ważna informacja dla użytkowników leksykonu: wszystkie dziedziny profesjologii potraktowane zostały w nim z jednakową uwagą, co stanowiło podstawową przyjętą w niniejszej pracy zasadę.

Nowy leksykon profesjologiczny adresowany jest do szerokiego kręgu odbiorców – naukowców i studentów, pra-

cowników i osób zajmujących się teoretycznie lub praktycznie problematyką profesjologii – a jego głównym zdaniem jest ułatwienie kontaktu z szeroko rozumianą pedagogiką, psychologią, socjologią, organizacją i kierowaniem załogą.

Ponieważ profesjologia jest relatywnie młodą dziedziną wiedzy, ma charakter interdyscyplinarny, nie powinien dziwić fakt szybko rozwijającej się terminologii i posiłkowanie się wieloma określeniami z innych działów nauki. Włączono do leksykonu wiele kategorii niemających odpowiedników w profesjologii.

W tym miejscu należy odpowiedzieć Czytelnikowi na pytanie: jaki charakter ma leksykon profesjologiczny? Zachowano jednolity charakter słownika terminologicznego z określeniem nie tylko znaczenia zawartych w nim pojęć i terminów, ale także z podaniem odpowiedników w języku angielskim i rosyjskim.

Leksykon – „słownik (ogólny lub tematyczny) mający układ encyklopedyczny”¹² – tyle „sucha” definicja pojęcia.

We *Wprowadzeniu* (s. 7) zawarta jest informacja o tym, że minęło trzydzieści lat od daty, kiedy po raz pierwszy ukazał się termin „profesjologia” w pracy K. Czarneckiego¹³. W 2010 roku ukazała się poszerzona wersja pracy autorstwa K.M. Czarneckiego¹⁴.

Po *Wprowadzeniu* w rozdziale pierwszym zaprezentowane są *Biogramy autorów haseł* (s. 9–14) w osobach: Antoni Augustyn, Anatol Bodanko, Kazi-

mierz M. Czarnecki, Stanisław Czygier, Erwin Gondzik, Maria Kopsztein, Piotr Kowolik, Ewa Kraus, Danuta Szeligiewicz-Urban i Wiesława Tomaszewska.

Rozdział drugi: *Polscy pionierzy profesjologii* (s. 15–33) prezentuje sylwetki uczonych polskich i ich opublikowane prace naukowe świadczące wymownie o tym, że profesjologia – w obecnym jej ujęciu – posiada głębokie korzenie i źródła merytoryczne. Przedstawione sylwetki 48 uczonych (nieżyjących) i ich prace dotyczące: filozofii czynu, życia zawodowego człowieka, kształcenia zawodowego, wyboru zawodu, poradnictwa zawodowego w szkole, orientacji zawodowej stanowią dowody na to, że problem zawodowego rozwoju człowieka (dzieci, młodzieży, dorosłych) jest zjawiskiem istniejącym, godnym naukowego traktowania, badań i opisu.

W rozdziale trzecim zatytułowanym: *Struktura treściowa profesjologii* (s. 35–42) zaprezentowano układ i wzajemne relacje składników treści zawartej w pracy: K.M. Czarneckiego – *Profesjologia. Nauka o profesjonalnym rozwoju człowieka*, Sosnowiec 2016, Wydawnictwo: Wyższej Szkoły Humanitas, ss. 473 (cechy; zawód i praca jako podstawowe warunki profesjonalnego rozwoju człowieka; profesjonalna praca; teoretyczne podstawy profesjologii; warunki, proces, wyniki, metody, słownik pomocniczy i test „Poznaj profesjologię”).

Główna i zasadnicza część: *Nowego leksykonu profesjologicznego* weszła w skład rozdziału czwartego: *Hasła profesjologiczne i profesjonalne* (s. 43–188), w którym znajduje się 651 haseł jedno- i wielowyrzowych w ujęciu alfabetycznym, które mają charakter definicyjny jak i przeglądowy. Dokonano takiego wyboru terminów i określeń, aby

¹² *Encyklopedia powszechna*, Tom 7, Kraków 2009, s. 22.

¹³ K. Czarnecki, *Profesjologia w zarysie. Zarys nauki o rozwoju zawodowym człowieka*, Warszawa 1986.

¹⁴ K.M. Czarnecki, *Profesjologia. Nauka o zawodowym rozwoju człowieka*, Sosnowiec 2010.

w publikacji tej znalazło się wyjaśnienie pojęć podstawowych.

W części końcowej (na s. 189–216) zamieszczono wykorzystaną literaturę źródłową (459 pozycji).

Całość zamykają streszczenia obcojęzyczne *Nowego leksykonu profesjologicznego*: (język polski, angielski, rosyjski i niemiecki).

Żaden leksykon nie jest kompletny. Dobór haseł ma zawsze, w różnym zakresie, charakter arbitralny. Leksykon wprowadza ład terminologiczny i w przystępny sposób pomaga Czytelnikowi poruszać się w rozległej problematyce profesjologicznej, uwzględniając jej związki z różnymi dziedzinami teorii i praktyki. Leksykon jest merytorycznie bogaty, napisany komplementarnie, a przy tym jasno i komunikatywnie. Pod względem językowym bez zarzutu. Nie mam wątpliwości, że taki leksykon jest potrzebny na rynku wydawniczym i znajdzie licznych nabywców – czytelników.

Lidia Pośpiech

**Całozyciowe uczenie się
– obszary, nurty, tendencje.
Uniwersytet Jana Kochanowskiego.
Kielce, 4–5 kwietnia 2017**

Odbyła się kolejna ważna konferencja naukowa organizowana przez środowisko nauk pedagogicznych w Kielcach. *Edukacja Ustawiczna Dorosłych* sprawowała patronat medialny. Zgodnie z poglądem Józefa Półturzyckiego edukacja ustawiczna to nie tylko nowa idea pedagogiczna, ale także zasada kształcenia organizująca nowy proces aktywnego poznania oraz stałego rozwoju intelektualnego i kulturalnego. To kluczowa kate-

goria, wokół której skupiono rozważania i namysł, refleksję i poszukiwania nowych, innowacyjnych rozwiązań, sposobów działania i kreowania własnego życia w odniesieniu do wszystkich grup wiekowych.

W tym roku referaty i komunikaty ukierunkowane były na zagadnienia: Człowiek w środowisku życia i pracy; Kształcenie zawodowe – nabywanie nowych kompetencji, doskonalenie i poradnictwo kariery; Kształcenie na różnych etapach życia w minionych wiekach; Sztuka – edukacja – animacja XXI wieku; W poszukiwaniu jakości życia ludzi starszych – dyskursy wokół edukacji, aktywizacji, animacji, pomocy i opieki; Pedagodzy, animatorzy, doradcy, asystenci, instytucje oświatowe i kulturalne w edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych; Aksjologiczne konteksty kształcenia ustawicznego – religia, etyka, duchowość; Edukacja międzykulturowa i integracja społeczna; Innowacyjne formy i metody kształcenia permanentnego. Zachęcamy do studiowania materiałów konferencyjnych. Niektóre wystąpienia zostaną opublikowane w naszym kwartalniku.

dr hab. Henryk Bednarczyk

**Projekt Erasmus+Open Badge
Network (2014-2017)**

nr 2014-1-DE01-KA200-000675

Open Badge Network (OBN) to projekt Erasmus + skupiający europejskie organizacje i instytucje w celu wspierania rozwoju ekosystemu Open Badges oraz promowania wykorzystania Open Badges

w uznawaniu efektów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.

Koordynatorem zakończonego w sierpniu 2017 roku projektu był Beuth-Hochschule für Technik – publiczny uniwersytet technologiczny, zaś partnerstwo projektu OBN tworzyły: Cambridge Professional Development Ltd (Wielka Brytania), Digitalme (Wielka Brytania), EDEN (Wielka Brytania), Dienst Uitvoering Onderwijs (Holandia), ARTES (Włochy) oraz Instytut Technologii Eksploatacji – PIB (Polska).

Mozilla Open Badges jest otwartym standardem, który pozwala na uznawanie i udostępnianie w sieci umiejętności, kompetencji i innych osiągnięć zawodowych. Szkoły, uniwersytety, przedsiębiorstwa i inne organizacje z całego świata, które promują nieformalne uczenie się już korzystają z Open Badges,

aby uznawać efekty uczenia się przez całe życie, które nie mogą być uznane w inny sposób.

Projekt OBN miał na celu zapewnienie wiarygodnego źródła informacji, narzędzi i najlepszych praktyk w celu wspierania osób zainteresowanych tworzeniem, wydawaniem i otrzymywaniem Open Badges w całej Europie. Do głównych rezultatów projektu można zaliczyć dokładny opis infrastruktury technicznej Open Badges i modelowego repozytorium kompetencji, szereg poradników dotyczących tworzenia i stosowania Open Badges, a także Massive Open Online Course dotyczący praktycznego użycia Open Badges w różnych kontekstach edukacyjnych. Więcej informacji na www.openbadgenetwork.com.

Michał Nowakowski